

ਵਿਸ਼ਾ: ਸਵਾਗਤ ਜਿੰਦਗੀ

ਜਮਾਤ ਪੰਜਵੀ

ਪਾਠਕ੍ਰਮ

1. ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਫ਼ਾਈ
  - (ਉ) ਕੀਟਾਣੂ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰੀਆਂ
  - (ਅ) ਹਵਾ, ਪਾਣੀ, ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤ
  - (ਇ) ਸਫ਼ਾਈ
  - (ਸ) ਪ੍ਰੀਤੀ ਬਹੁਤ ਸਿਆਣੀ ਹੈ।
2. ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ
  - (ਉ) ਜਮਾਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ
  - (ਅ) ਸਕੂਲ ਪੱਧਰ 'ਤੇ
  - (ਇ) ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ
3. ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ
  - (ਉ) ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨਾ ਜਾਣਦੇ ਹੋ
  - (ਅ) ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਜਾਣੀਏ ਅਤੇ ਸਮਝੀਏ
  - (ਇ) ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਖੇਤਰ
  - (ਸ) ਆਉ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਈਏ
4. ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਲਈ ਪਿਆਰ ਰੱਬੀਏ
  - (ਉ) ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੇ ਸਾਂਝਾਂ
  - (ਅ) ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ
  - (ਇ) ਦੇਸ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਬੋਲੀਆਂ ਬਾਰੇ
  - (ਸ) ਦੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ
5. ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨਾਲ ਪਿਆਰ
  - (ਉ) ਮੌਮਜਾਮੈ ਦੇ ਲਿਛਾਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼
6. ਸਭ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਸਤਿਕਾਰ
  - (ਉ) ਸਮਾਜਿਕ ਮੇਲ-ਜੋਲ
7. ਸਹਿਯੋਗ
  - (ਉ) ਮੱਦਦ ਕਰੋ, ਚੰਗੇ ਬਣੋ
  - (ਅ) ਮੈਂ ਕਿਵੇਂ ਮੱਦਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ?
  - (ਇ) ਤੁਸੀਂ ਸਹਿਯੋਗ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹੋ?
8. ਆਤਮ-ਸੁਰੱਖਿਆ
  - (ਉ) ਘਰਾਟਿਆਂ ਦੀ ਖੇਡ ਰਾਹੀਂ
  - (ਅ) ਤਲਵਾਰ ਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਖੇਡ ਰਾਹੀਂ
  - (ਇ) ਗਤਕੇ ਦੀ ਖੇਡ ਰਾਹੀਂ
  - (ਸ) ਚੰਗਾ ਛੂਹਣਾ, ਮਾੜਾ ਛੂਹਣਾ
  - (ਹ) ਵਾਰਤਾਲਾਪ
  - (ਕ) ਸ਼ਾਬਾਸ਼! ਮਿੰਨੀ
  - (ਖ) ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ
9. ਉਲੜਣ ਦਾ ਸਹੀ ਹੱਲ
  - (ਉ) ਆਓ ਪਤੰਗ ਉਡਾਈਏ
  - (ਅ) ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹੱਲ
  - (ਇ) ਅਧਿਆਪਕ ਦਾ ਨੋਟ

ਪ੍ਰਯੋਗੀ ਪਾਠਕ੍ਰਮ

1. ਨਿਰਧਾਰਤ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਰਿਆ ਕਰਨਾ (book based activity)

- ‘ਹੱਥ ਮਿਲਾਓ’ ਗਤੀਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਨਾ ਕਿ ਕੀਟਾਣੂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਫੈਲਦੇ ਹਨ।
- ਆਪਣੇ ਘਰ/ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰਨਾ, ਜਿੱਥੇ ਸਫ਼ਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਢੰਗ ਵੀ ਸੁਝਾਉਣਾ।
- ਆਪਣੀ ਕੋਈ ਰਚਨਾ ਸਕੂਲ ਰਸਾਲੇ ਵਿੱਚ ਛਪਣ ਲਈ ਦੇਣਾ, ਅਤੇ ਛਪਣ ਉਪਰੰਤ ਸਕੂਲ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡ ’ਤੇ ਪੇਸਟ ਕਰਨਾ।
- ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਉਪਰ ਜਿਲਦਾਂ ਚੜਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨਾ।
- ਵੱਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਪਾਠੀਆਂ/ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜਾਈ ਕਰਵਾਉਣਾ।
- ਸਵੈ-ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਰਾਟੇ ਆਦਿ ਦੋ ਐਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ।
- ‘ਗੋਲ ਚੱਕਰ’ ਵਾਲੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਸਮਝਣਾ ਕਿ ਲਾਗ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਫੈਲਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਸਫ਼ਾ ਨੰਬਰ 60 ਉਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ‘ਹਰ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ’ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਸਿੱਟੇ ਵੀ ਦੱਸਣਾ।

2. ਪਰਸਥਿਤੀ (ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਸਬੰਧੀ) ਆਧਾਰਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੁੱਛਣਾ (situation based viva):

- ਬੰਘਣ/ਛਿੱਕਣ ਸਮੇਂ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ।
- ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੁਝ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ।
- ਕਿਸੇ ਦੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਇੱਕ ਮੱਦਦ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ, ਜਿਵੇਂ: ਕਿਸੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਸੜਕ ਪਾਰ ਕਰਵਾਉਣਾ ਆਦਿ।
- ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਛੂਹਣ 'ਤੇ ਠੀਕ ਨਾ ਲੱਗੇ ਤਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰੋਗੇ?
- ਕੋਰੋਨਾ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਾਲੇ ਚਾਰਟ ਦੀ ਮੱਦਦ ਨਾਲ ਦੱਸਣਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੋਰੋਨਾ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚੋਗੇ। (ਹੱਥ ਧੋਣ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ)।
- ਆਪਣੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਉਲੱਝਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣਾ।

3. ਸਿੱਖੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਉਣਾ/ਪ੍ਰਗਟਾਉਣਾ:

- ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ:
- ਕਮਰਾ ਸਜਾਉਣਾ
- ਰਜਿਸਟਰ/ਕਾਪੀਆਂ 'ਤੇ ਕਵਰ ਚੜਾਉਣਾ
- ਮਿਲਜੁਲ ਕੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮਨਾਉਣਾ
- ਮਿਲਜੁਲ ਕੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਿਨ ਮਨਾਉਣਾ
- ਘਰ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ:
- ਕੰਮ ਨੂੰ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕਰਨਾ
- ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕਰਨਾ
- ਕੰਮ ਨੂੰ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਅਤੇ ਲਗਨ ਨਾਲ ਕਰਨਾ
- ਘਰੇਲੂ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ
- ਸਰੀਰ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ
- ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਉੱਠਣਾ
- ਘਰ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ

4. ਚੰਗੀਆਂ ਆਦਤਾਂ/ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ/ਭਾਸ਼ਣ/ਕਹਾਣੀ/ਕਵਿਤਾ/ਰੋਲ-ਪਲੇਅ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣਾ/ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ:

- ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ: ਕੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸਿਆਣੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਹਾਂ ਤਾਂ ਕਿਉਂ (ਸਫ਼ਾ ਨੰਬਰ 11)
- ਭਾਸ਼ਣ: ਪ੍ਰੀਤੀ ਦੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਸਿਹਤ ਆਦਤਾਂ 'ਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਬੋਲਣਾ।
- ਗੀਤ: ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਵਾਲਾ ਗੀਤ ਗਾਉਣਾ(ਸਫ਼ਾ ਨੰਬਰ 21)।

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨਿਮਨ ਕਹਾਣੀਆਂ/ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਯਾਦ ਕਰਨ, ਗਾਉਣ ਅਤੇ ਸੁਣਾਉਣ:

- ਕਹਾਣੀ: ਹਵਾ, ਪਾਣੀ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਸਿਹਤ (ਸਫ਼ਾ ਨੰਬਰ 3)
  - ਕਹਾਣੀ: ਝੋਲੇ ਵਾਲੇ ਮਾਸਟਰ ਜੀ (ਸਫ਼ਾ ਨੰਬਰ 37)
  - ਕਹਾਣੀ: 'ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਫਰ-ਜੰਗਲ ਤੋਂ ਸਮਾਜ' ਤੱਕ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ ਸੁਣਾਉਣਾ।
  - ਕਹਾਣੀ: 'ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਮਿੰਨੀ' (ਸਫ਼ਾ ਨੰਬਰ 54)
  - ਕਹਾਣੀ: ਆਚਿ ਪਤੰਗ ਉਡਾਈਏ (ਸਫ਼ਾ ਨੰਬਰ 58)
  - ਕਵਿਤਾ: ਪ੍ਰੀਤੀ ਬਹੁਤ ਸਿਆਣੀ ਹੈ (ਸਫ਼ਾ ਨੰਬਰ 10)
5. ਚੰਗੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਰਜਣਾਤਮਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਿਵੇਂ: ਮਾਟੋ/ਨਾਅਰੇ/ਚਿੱਤਰ ਆਦਿ ਬਣਾਉਣਾ/ਸਿਰਜਣਾ:
- ਚਾਰਟ ਬਣਾਉਣਾ: 'ਹੱਥ ਧੋਵੋ ਬੋਛਿਕਰ ਹੋਵੋ'
  - ਸਫ਼ਾ ਨੰਬਰ 14 ਅਤੇ 15 ਉਤੇ ਦਿੱਤੇ ਨਾਅਰੇ ਯਾਦ ਕਰਨਾ।
  - ਸਫ਼ਾ ਨੰਬਰ 19 ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਤਖਤੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।
  - ਦੇਸ਼ ਭਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸਕਰੈਪ ਬੁੱਕ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।
  - ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਬੰਧੀ ਚਾਰਟ/ਪੋਟਿੰਗ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।
  - 'ਪਲਾਸਟਿਕ ਨਹੀਂ ਕੱਪੜਾ ਸਹੀ' ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦਾ ਚਾਰਟ/ਪੋਟਿੰਗ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ।
  - ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਲਿਫਾਫਾ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਲਾਭ ਵੀ ਦੱਸਣਾ।
  - ਚੰਗੀ ਛੋਹ ਅਤੇ ਮਾੜੀ ਛੋਹ ਸੰਬੰਧੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਾਲੇ ਨਾਅਰੇ ਸਫ਼ਾ ਨੰਬਰ 59 ਯਾਦ ਕਰਨੇ ਅਤੇ ਗਾਉਣੇ।